

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2019 vasaris Nr.116

Tauragniškių būrelis žygiui pasiruošęs

Danguolė Trimonienė **Renginiai, skirti Vasario 16-ajai**

Vasario 9-11 d. UKC Tauragnų skyrius kartu su Tauragnų bendruomene organizavo žygį „100+1 Draugystės kilometras“, skirtą Vasario 16-ajai ir Šaulių sąjungos 100-mečiui pažymėti. Žygyje dalyvavo keturios seniūnijos. Prie žygio prisijungė ir plk. P. Saladžiaus 9-oji šaulių rinktinė.

Pasipuošę tautine simbolika, nešini valstybine vėliava, akcijos dalyviai leidosi į žygį maršrutu Tauragnai–Kirdeikiai–Saldutiškis–Kuktiškės–Pačkėnai–Utena–Biliakiai–Klykiai–Tauragnai. Per tris dienas nueita apie 100 km., žygyje dalyvavo per 160 žmonių. Kartu su savo bendruomenių žmonėmis žygyje dalyvavo ir seniūnai: Alvydas Danauskas (Tauragnų sen.), Bronius Šliogeris (Saldutiškio sen.), Aistis Kukutis (Kuktiškių sen.) ir Saulius Gaižauskas (Utenos sen.).

Vasario 15 dieną tauragniškiečiai ir svečiai rinkosi į Tauragnų kultūros namus. Čia vyko Valstybės atkūrimo dienos minėjimas. Susirinkusius sveikino Tauragnų, Kuktiškių ir Saldutiškio seniūnai. Buvo demonstruojamos nuotraukos iš žygio „100+1 Draugystės kilometras“, atminimo dovanėlės – trispalvės plaukų juostos – buvo įteiktos žygio koordinatorėms: Violetai Deveikienei (Kirdeikiai), Giedrei Šimkūnaitei-Kandratavičienei (Saldutiškis), Giedrei Tubelienei (Kuktiškės), Loretai Mikalauskienei (Pačkėnai), Astai Tidikienei (Šaulių sąjunga), Vidutei

Padlipskienei (Biliakiai), Ritai Butavičienei (Klykiai). Apie Šaulių sąjungos veiklą pasakojo Asta Tidikiene.

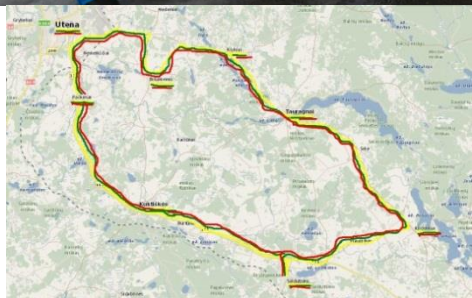
Jungtiniame koncerte dalyvavo UKC Tauragnų, Saldutiškio, Kuktiškių skyrių ir Kirdeikių laisvalaikio salės meno mylėtojų kolektyvai. Kolektyvus šventiniam koncertui ruošė Vilma Valienė, Danutė Aidukienė ir Danutė Zajančauskienė.

Veikė trys parodos. Klykių – Ernestos Butavičiūtės-Vainiūšės fotografijų paroda „Mielas širdžiai kampelis“, Biliakiemio laisvalaikio salės moterų darbų paroda „Iš gamtos“ ir Pačkėnų laisvalaikio salės

moterų įvairių rankdarbių paroda. Po koncerto visi vaišinosi šauniška koše.

Tokie faktai. Bet dar noriu pasidžiaugti visais, kurie prisijungė prie žygio. Tauragnuose mūsų buvo 22 (su fotografais ir palaikymo komanda). Aišku, ne visi įveikė beveik 12 km atkarpą, bet juk ne tai buvo svarbiausia. Net ir tie, kurie mus išlydėjo ir nužingsniavo gal kilometrą, yra šaunuoliai. Juk svarbiausia tas puikus vienybės jausmas, kuris lydėjo žygio metu. Ypač žaviuosi Linos ir Gedimino Paukščių šeima, nes visi trys vaikai – Matas, Ada ir Tomas – sėkmingai nužygiavo visa atstumą, svarbiausia, neatsiliko pats jauniausias žygio dalyvis Tomas. Labai džiaugiuosi ir Neringos Kirkaitės pasiekimu, kuri kartu su mama nuėjo daugiau nei pusę atstumo.

Kalbėjau su kitų etapų koordinatorėmis. Žmonės žygiavo net lyjant ar sningant ir visi įveikė savąjį etapą. Tai buvo tikras Draugystės žygis, nesiekiantis jokių rekordų, o leidžiantis visiems dalyvauti ir pasidžiaugti artėjančia mūsų Valstybės atkūrimo diena.

Žygio akimirka

Salėje. Giedame himną.

Atminimo dovanėlėmis apdovanota Linos ir Gedimino Paukščių šeima

Nuotraukose kairėje: Tauragnų seniūnas Alvydas Danauskas vėliavą perduoda Kirdeikių etapo koordinatori Violetai Deveikienei; Žygio maršrutas.

Vasario mėnesio jubiliejai.**Sveikiname!**

50 metų jubiliejų pažymi **Lada Kazlaitė** iš Paminčios vs. ir **Virginijus Grašys** iš Žiezdrų;

60 metų sukanka tauragniškiams **Stasiui Berniūnui** ir **Valdui Kavaliauskui**;

85 metų sukaktį pažymi **Angelija Šinkūnienė** iš Taurapilio kaimo.

Romualdas Šimkūnas

Prisimename nuostabų aktorių

Prieš aštuoniasdešimt penkerius metus, kovo 23 dieną, Grašių kaime (Tauragnų seniūnija) gimė žymus Lietuvos teatro aktorius Algirdas Grašys. Gaila, kad, likus vos trejetui savaitių iki aštuoniasdešimtmečio, išėjo Anapilin (2014 m. kovo 7 d.).

Mūsų žemiečio Algirdo Grašio vaidmenys (jų per septyniasdešimt) spektakliuose Marijampolėje ir Vilniuje mums buvo sunkiau pasiekiami. Laukdavome pasirodymų televizijos laidose, o ypač atvažiuojančio į tėviškę – Tauragnus. Scenoje „pacukų varinėtojas“ juoko „vitaminais“ vaišindavo iki vėlumos publiką pilnutėlėse salėse. Ypač smagiai skambėjo Algirdo tarmiškos humoro programos, pasakojimai apie vilkus, vyrus, moteris, velnius, pacukus. Linksmose jo istorijose, anekdotuose dažnai girdėjosi žodelis „brač“, todėl žmonės jį pradėjo vadinti „ponu Braču“ ir tai tapo jo sceniniu pseudonimu.

KVIEČIAME

Visi, visi, visi renkames in Užgavenes!

Jeigu da kas nars nežina –
kova pinkta kepami bus blynai!

Kviečiam visus susiburt **kova 5 d. 13 val.** aikštelaj, prie seniūnijas ir kartu žiemų išvart! Kviečiam įstaigas, organizacijas, seniūnaitijas, gatves ir pavienius žmones pasdaryt Gavėnų. Bus kankursas! Rinksm Gavėnus, katre verti būt išrinkti Tauragnų taryban, a gal deleguosma ir mera (jei bus untras turas) ar prezidentą rinkimuos, a gal ir europarlamentą! Raiks balsuot! Apdavanosma visus Gavenų autarius!

Prisimenant žemietį Algirdą Grašį, norisi pasidžiaugti, jog šis scenos veteranas sukūrė daug charakteringų vaidmenų spektakliuose, kaip antai „Žana“, „Skapeno klastos“, „Trys mylimosios“, „Pepė Ilgakojinė“, „Šmėklos“, „Fotofinišas“, „Pirosmani, Pirosmani...“, „Ilga kaip šimtmečiai diena“ ir kt. Visiems jo vaidmenims būdinga gyvenimo tiesa, didelė meilė žmogui, gamtai. Jo paprastumas, liaudiškas humoras tiesiog žavėjo.

Paminėtina, kad sovietmečiu žmonės suprasdavo aktoriaus Algirdo Grašio, kalbančio ezopo kalba, potekstę. Po perkeltine prasme būdavo paslėptos mintys, kurių buvo nevalia viešai sakyti. „Pakartot, pakartot“ – ilgus plojimus lydėdavo šūksniai. Tai nepamirštama.

2009 metais leidykla „Žuvėdra“ išleido knygą „Algirdo Grašio legendos. Bračo satyros“.

Algirdas Grašys – Utenos krašto Garbės pilietis.

Algirdo Grašio susitikimas su skaitytojais Tauragnuose. Autografai knygai „Algirdo Grašio legendos. Bračo satyros“.

Žmones, pažinojusius kraštiečių aktorių Algirdą Grašį, kviečiame laikraščio puslapiuose pasidalinti prisiminimais

Muzikantai gras, a visi šoksma, kojas kilnosma! Žaisma, uliosma, dainuosma, Lašininia su Kanapiniu dvikavų dabosma, Gavėnų kartu su visais žemas negerumais lauži sudeginsma!

Kviečiam visus užsigavėt, blynų karštų pakaštavot, Tauragnų tarybą išrinkt ir bedų neturėt!

Kovo 9 d. 12 val. susitikime Tauragnų kultūros namuose.

Prisiminsime mūsų įžymiąją kraštiečę dr. Eugeniją Šimkūnaitę, kurios 99-ąsias gimimo metines pažymime kovo 11 d.

Klausysimės puikaus koncerto, skirto Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai pažymėti.

Jums koncertuos UKC vyrų vokalinis ansamblis „Aukštaičiai“, gros styginių kvartetas „Arcato“ ir orkestras. Kolektyvų vadovas Adolfas Driukas.

Bronė Juknevičienė**Iš praeities**

Šiandien laikraštyje „Po Tauragnų dangum“ apie Tauragnus, miestelio žmones, linksmus ir liūdnius nutikimus (tiesa, nutikimų daugiau linksmų) pasakoja **Povilas Gimbutis** (g. 1944 m. gruodžio 15 d.). Pasakojimas nėra išdėstytas chronologine tvarka, bet nuo to įdomumas nenukenčia. Kai tarėmės dėl straipsnio, Povilas šiek tiek suabejojo, ar bus įdomu, nes miestelio žmonės patys daug ką atsimena, bet jo pasakojime daugiau asmeninių dalykų, kurie persipina su Tauragnų istorija. Man tikrai buvo labai įdomu. Kartais į pokalbį įsiterpdavo žmona Verutė, papildydavo pasakojimą, primindavo, kad dar tą ar aną reikia pasakyti. Ji pati puikiai žino vyro giminės istoriją, labai šiltai atsiliepia apie Gimbučius.

Pasakoja Povilas Gimbutis: „Tauragniškiečiai tai tikrai atsimena viską iš praeities, kokie Tauragnai buvo prieš karą, kokie po karo. Tik tikrų tauragniškių nebedaug liko...

Tauragnai buvo visi *bruku brukavoti*, akmeniniai. *Brukas* buvo nuo malūno pakalnėj iki klebono namų, kur dabar gyvena. Net dainą dainuodavo: „Tauragnų miestelis *bruku brukavotas*, o mūsų brolelių krauju numazgotas...“. Daina gal partizanų... (Ar yra tauragniškių, kurie prisimena visą dainą? Labai norėčiau užrašyti. Atsiliepkite, jei žinote. – Autorės prašymas).

Mes, vaikai, labai mėgdavom su rogutėmis važinėti, rogutės būdavo ilgos, medinės, traukinį padarydavom. Geriausia tai būdavo nuo kalno važiuoti – kai pasileisdavom įsismaginę, tai net iki dvaro kalno užvažiuodavom. Ir vėl atgal. Dar prisimenu, kaip vienais metais pavasariop, jau daug kur sniegas tik lopiniais baltavo, bet ledas dar nebuvo nutirpęs, pro langą pamačiau

voverytę ant kiemo. Basas gryčioj buvau, sakau, pagausiu. Jinai ledu ir aš, *durnius*, iš paskos. Voverytė nušokavo iki dvaro ir pasislėpė medyje. Taip ir nepagavau. Atgal irgi ledu basas, o kojom šalta, gelia, bėgom parbėgau, greit vidun ant *pečiaus* sušilti, bet nei susirgau, nei ką.

Tauragnuos po karo buvo *turgai*. Jie vykdavo pakalnėj prie Gimbučio. Su arkliais žmonės suvažiuodavo iš aplinkinių kaimų, atveždavo visko: ir paršelių, ir kiaušinių, ir sūrių, ir sviesto – visko, ir *turgavoja*. Dabar toj vietoj kelias iškeltas, iškėlė ar 1964 metais, o iki to laiko buvo lygu, gera vieta turgams.

Tauragnų bernai prie Tauragno ežero. Iš kairės: Udras Bronius, Talaikis Zenius, Juška Stasys, Uljanovas Senia, Talaikis Kazys, Gimbutis Stasys. Apie 1955–57 m.

Prie Gimbučių namelio. Iš kairės: Gimbutis Pranas, Svarauskienė Elena, Gimbutienė Teklė, Babrauskas Silvukas iš Taurapilio, Gimbutis Stasys, Gutkinienė Jadvyga, Valienė iš Vilniaus, jos sūnus ant dviračio. Viduj prie lango stovi Povilas Gimbutis, jam įkando bitė, visas ištinęs, todėl nėjo fotografuotis.

Pakalnėj senelio namas buvo vienintelis lietuvių namas, kiti buvo žydų, gal dėl to, kad labai seniai statytas. Senelis gyveno 93 metus, bet neatsiminė, kada namą statė, ir jo senelis neatsiminė. Kai 1944 m. miestelis degė, aplink žydų namai sudegė, o Gimbučių išliko. Kaip čia taip galėjo būti? Senelis sakė, kad turi gerą sargą. Senelis buvo *zvanikas*. Aš irgi eidavau kartu padėti, dažnai *zvanydavau* už senelį. 12 val., vidudienį, visada skambėdavo varpas. Jei būdavo kokia šventė, tai skambindavo dviem varpais. Baisu būdavo, kai senelis liepdavo eiti bažnyčios *sklepan*: reikėdavo atkabinti duris ir pastatyti *katafelį* mirusiojo karstui padėti. Lendu *sklepan*, o vaikui baisu, net plaukai pasistoja... Bažnyčia buvo čia, kur dabar kolūkio kontora, o ankstesnė bažnyčia sudegė 1944 m. vasarą, liepos mėnesį. 1967 metais sudegė ir šita bažnyčia. (Man tada buvo treji, bet gaisrą puikiai prisimenu. Gal ne tiek gaisrą, kiek raudonai žėruojančius langus ir mamą su Žauneroviene, abi stovinčias prie lango, besimeldžiančias ir verkiančias. – Pastaba autorės).

Prisimenu, kai vežė Gineičius, jau buvo paskutinis vežimas. Kaip nusileido mašina nuo kalno, prikrauta kažkokių daiktų. Kad veža Gineičius, senelis pasakė: „

Verutė prisiminė matydavusi, kaip iki karo Gineičiai ir jų svečiai Labės ežereirstydavosi valtimi, grodavo gramofonas. Iš to laikotarpio išlikusios nuotraukos, vieną turime ir Utenos kraštotyros muziejuje, padovanojo Jonas Baleiša, Elenos Gineitytės ir Spitrenų dvarininko Jono Baleišos jauniausias sūnus, dabar gyvenantis Vilniuje. Jis muziejui padovanojo ne vieną vertingą eksponatą, skaito mūsų laikraštį, džiaugiasi žiniomis iš Tauragnų. Nors kilęs iš Spitrenų, bet sako, kad jam mielos žinios iš mamos tėviškės.

„Pakalnėj prie Tauragno gyveno Tarailiai, tokia Peršonienė ir jos sūnus Feliksas Peršonas su žmona. Feliksas labai mėgo žvejoti. Vieną žiemą bežvejojamas įkrito eketėn vidury ežero, pradėjo šauktis pagalbos. Žiezdris Kajetonas (jis gyveno dvare), Gimbutis Pranas subėgo su *liesvom*, virvėm ir ištraukė. Eina visi namo, o Peršonas ir sako, kad būtų ir pats išlipęs. Kajetonas kad perpyko: „Jei nori, tai metam atgal eketėn!“ Peršonas eketėn nenorėjo, parėjo namo ir liepė žmonai Uršulei išvirti ramunių nuo išgąščio. Nuo tada jį ir praminė *Uršul ramunių nuo išgąščio*. Žvejų būdavo labai daug, pavasarį ir vasarą su meškerėm apstodavo pakrantes. Vaikai erzindavo Peršoną, pravardžiuodavo *Uršul ramunių nuo išgąščio*. Aš gal irgi ką pasakydavau, bet kažkodėl man daugiausia kliūdavo. Peršonas pykdavo: „Ko tas Lumputis prilipo!“ (Žodį sakydavo kitą, bet jis ne spaudai... – Pastaba autorės).

Po karo dvare gyveno Lukenskienė, Žiezdriai, Lebedevai, Angelė Šaltenytė, Kuzmienė. Paskui jie

pasistatė ar nusipirko savo namus. Gineičių akmeniniam name buvo ferma. Arklių daug būdavo, šutintuvai stovėdavo kiaulėm ēdalui šutint. Arklių mėsos ir mums teko valgyti.

Po karo Tauragnuos nebuvo jokios kepyklėlės, trūko duonos, tai Juška Jonas duoną arkliu atveždavo iš Utenos. Duona būdavo sudėta 2 metrų ilgio, 1 metro pločio ir 1 metro aukščio dėžė. Žiemą su rogėm, vasarą su ratais veždavo, nes kooperatyvas neturėjo savo transporto. Žmonių daug tada miestely buvo, ir rusų būdavo daug. Stovėdavom eilėje, kad gautumėm kepaliuką forminės duonos. O ta duona – suspaudi saujoj – ir vanduo teka. (Skaitytojai gal dar prisimena Mečio Treinio pasakojimą, kad kai kurie tauragniškiečiai duonos važiuodavo į Švenčionėlius, nes į miestelį tikrai neskanią atveždavo. – Pastaba autorės). Vaikas pralįsdavau pro kojas, kad greičiau atsistočiau iš naujo eilėn ir gaučiau kitą kepaliuką. Vienu metu galėdavai gauti tik vieną. Gimbučių name gyveno daug žmonių ir duonos reikėjo daug. Su Juška Jonu susijusi tikra istorija. Pas Gimbutį vyrai susirinkdavo kortom lošti. Visada veikdavo radijo taškas, dažniausiai būdavo rusiška programa. Tik įėjęs vidun Juška Jonas liepdavo: „Pranai, išjunk *šitų gyvatį!*“ Labai jau jis nemėgo komunistų. Ir kolūkin nestojo, nuėjo dirbti kelių skyriun. Ir mirė ant kelio (bedirbant sustoję širdis).

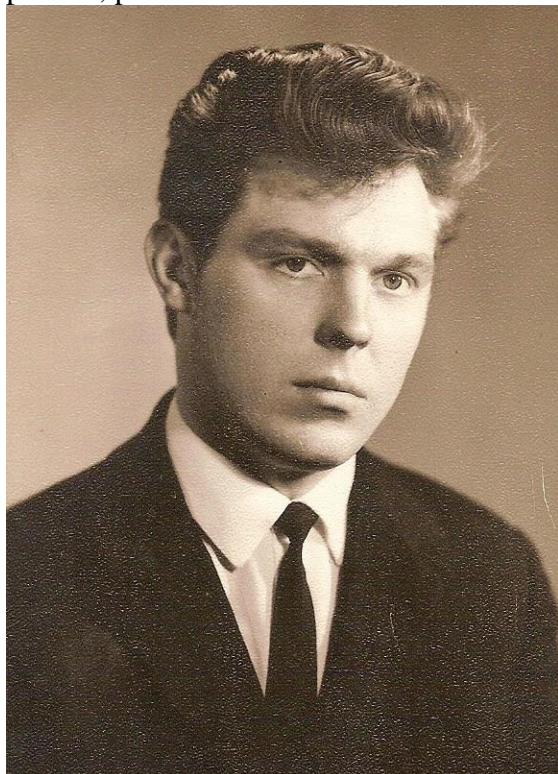
Ant Baltuko, kolūkio arklio. Teko joti ir į naktigones. Vieną arklių tyčia nuvarydavo toliau, kad būtų *pričina* pajodinėti ieškant „dingusio“ arklio. Žinoma, ir per sodus prajoti... 1958 m.

Kai kūrės kolūkiai, jie čia buvo du: už ežero „Žvaigždė“, šitoj pusėj – „Tauragnai“. Dvare vykdavo susirinkimai, nubėgdavau paklausti. Pirmieji pirmininkai keisdavos labai dažnai: Biriukas, Gasys, Ramelis... Paskui jau atveždavo iš rajono. Anenkevičius pirmininkavo trumpai, Jankauskas išbuvo ilgai, paskui Černiauskas, paskui jį jau buvo Driukas, paskui dar Čepas pora metų.

Žydai nupirko iš kolūkio 24 arklius. Arklių

buvo daug, kiekvienas kaime turėjo bent arklį, o kolūky pašarų trūko, tai ir pardavė. Toks Grašys, Dicevičius Vincas ir aš varėm arklius iki Vilniaus. Man tada buvo gal 15 metų. Grašys važiavo vežimu, arkliai buvo pririšti prie ienų. Aš jojau, aplink mane šeši arkliai. Giedraičius sustojom pailsėti, dvi paras be poilsio varėm. Aš užmigau, bet miegodamas pradėjau eiti pats to nežinodamas. Prabudau, kai pravažiavo mašina. Buvau gal kilometrą ar daugiau nuėjęs. Taip atsitiko dėl nuovargio. Diedai kitaip – arklį išmaino, samagono gauna, užgeria ir kas jiems. Namu grįžau *paputnom* mašinom. Už tris paras užmokėjo 20 rublių.

Iki armijos vieną sezoną dirbau melioracijoje, dar paso neturėjau, davė laikiną, kad galėčiau dirbti: jaunas, pinigų reikėjo. Mokslam patraukimo nebuvo. Direktorė Dicevičiūtė pasakė: „Gal, Povilai, mokslininku nebūsi, tai jau gal ir nebeik...“. Gal tik pirmoj klasėj nesėdėjau, o taip kiekvienoj klasėj po du metus – vis palieka, palieka...

Povilas Gimbutis, apie 1966–67 m.

Paskui išėjau geologijon Vilniun. Dirbau Virbalyje Vilkaviškio rajone, Gargžduose. Ten gręžinio gylis buvo du kilometrai du šimtai metrų. Nafta iš gręžinio fontanu davė, po srove nafta prausėmės. Tarp kitko, Gargžduose gera nafta. 1963 m. paėmė į armiją. Tarnavau

darbo batalione. Išmokau vairuoti mašiną. Grįžau 1966 m. ir vėl geologijon prie gręžinių. Tada jau dirbau vairuotoju, teko kartu dirbti su poeto Tilvyčio sūnumi Valentu, jis buvo inžinierius. Prisimenu, buvo atvažiavęs, kai gyvenom pas senelius. Paskui gyvenimas kitaip pasivertė, jūra nutolo... Svajonė buvo jūra, norėjau tapti jūreiviu, jau ir pareiškimą buvau parašęs. Taip ir liko, liko... Dabar du kartus per metus nors žvejoti nuvažiuoju prie jūros.

Senelis I pasauliniam kare tarnavo žvalgyboj. Pasiuntė jį apžiūrėt kokio tai dvaro, ar nėra ten priešų. Apėjo, apžiūrėjo, tuščia, tik arklys vienas arklidėse stovi, bet toks jau *kūdas!* Ir *čėmodanas* riešutų ant žemės. Uždėjo *čėmodaną*, pats ant arklio užsėdo, o arklys nepaeina – sukas sukas ratu ir nugriuvo. *Čėmodanas* nukrito, atsidarė, riešutai pabiro ant žemės. Keletą dar įsidėjo kišenėn, o draugų pavaišint nepavyko“.

Verutė, tęsdama pasakojimą, dar prisiminė, kad seneliai Gimbučiai buvo labai svetingi, pas juos būdavo pilna ir pilna žmonių. Eidami bažnyčion, žmonės iš kaimų užeidavo dulkių nusipurtyt, mergos pasišukuoti. Ir čigonai yra nakvoję, ir ubagai – visiems lova būdavo paklota, visiems vietos užtekėdavo. Ir pavalgydinti būdavo, nors maisto per daug neturėjo, juk pulkas burnų. Povilo teta Verutė Gimbutytė Vilniuj tarnavo, tai ir iš Vilniaus atvažiuodavo su šeimom, su vaikais, ir visi sutilpdavo. Tokie jau žmonės buvo, visus priimdavo. „Būdamas keturiolikos metų Povilas prie senelių namo sodino sodą. Dar ir dabar antaninės obelys tebėra, – priminė Verutė. – Kai griovėm senelių namą, tik apačioj medis buvo nekoks, o kiti rąstai puikiais išsilaikę. Medis net žviagė, kai pjovėm. Tiek metų namas stovėjo, o koks tvirtas“.

„Kolūkyje dirbau vairuotoju, – tęsia Povilas. – Keldavomės trečią valandą nakties, veždavom gyvulius į Vilnių. Iki devintos turėdavom suspėti nuvažiuoti. Vieną kartą vežėm karves. Pakeliui, prie Molėtų, viena karvė išsoko iš mašinos. Trinkt galva žemėn, bet pašoko ir nubėgo tolyn. Kad ją pagautumėm! Gal kelias valandas gaudėm. Žmonių susirinko padėti. Įvarėm ežeran ir tik tada pagavom.

Dirbau prie kultūros namų statybos, iš karjero veždavom žvyrą. Ne tiek svarbu buvo uždarbis, kiek pasivažinėti. Mane pagiria, kad gerai dirbu, tai *gazelką* – dvi tonas – per 15 minučių pakraunu.

Savo pirmą mašiną nusipirkom gal 1974 metais, gavę paskyrą. *Moskvičius* nepatiko, tai su Skliausčiu Danielium nuvažiavom už Maskvos, į Naberežnyje Čelny miestą, nusipirkom *Žigulius* ir 2000 kilometrų iki Lietuvos pasikeisdami atvažiavom per 24 valandas, be jokio poilsio.

Nuo 1972 m. medžioju. Taigi tuoj pensijon kaip medžiotojas išeisiu. Ir medžiojant nutikimų visokių būdavo. Vieną kartą medžiojom prie Šeimaties slėnyje, žiūriu, ant kalno stovi šernas. Iššoviau, pokšt, šernas nugriuvo ir atriedėjo nuo kalno prie kojų. Pagulėjo, galvojom, negyvas, o jis atsikėlė ir nusvirdukuliavo tolyn. Tiek ir matėm. Mūsų šautuvai ant peties, nespėjom ir iššauti. (Čia Verutė nusijuokė, kad reikėjo šerną paglostyti – būtų buvę aišku, koks negyvas. – Pastaba autorės).

Esu į Vilnių vežęs Eugeniją Šimkūnaite, buvau jos bute. Sofos, kokia pas ją stovėjo, dar niekur kitur nemačiau. Dviejų aukštų, pirmas sėdėti, antras – miegui. „Neišsigąsk, pas mane gyvena devynios pelės“, – pasakė, kai užėjom. Važiuodami kalbėdavomės apie paprastus gyvenimiškus dalykus. Pasakodavo, kad viską moka dirbti: moka ir mašiną, ir traktorių, ir kombainą vairuoti, tik lėktuvo neiškodo.

V. ir P. Gimbučiai labai mėgsta keliones. Apie 1978 m. tuometiniame Leningrade.

Dabar gyvenam savo malonumui. Gyvenimas dabar geras, aš nesiskundžiu. Pensiją gaunu, žvejoju, medžioju, dar kelionės, ekskursijos. Malkų prisiruošiu. Anūkai jau beveik visi *ant savo duonos*. Vis dar norisi judėti, kaip gi be to. Gaila tik, kad Tauragnuos mažėja gyventojų. Kokia bus miestelio ateitis?“

Verutė ir Povilas paskolino paskaityti knygą „Maestro Stasys Žalalis“, autorė Birutė Žymantienė. Jo tėvas Kazimieras Žalalis maždaug nuo 1950-ųjų iki 1957-ųjų vargoninkavo Tauragnų bažnyčioje. Skačiau su malonumu, radau ir Povilo Gimbučio prisiminimus apie mokyklos ir vaikystės žaidimų draugą Stasį Žalalį, vėliau tapusį muzikos mokytoju, kompozitoriumi, dirigentu.

Jau ne pirmą kartą, nuėjusi pas tauragniškius ar kaimų žmones, atrandu sau daug nežinomų dalykų. Ir tuo labai džiaugiuosi.

P. Gimbutis ir Vytautas Talaikis sodina bulves. Apie 1978 m.

P. Gimbutis ir M. Treinys po medžioklės. Motociklo priekaboje nušautas šernas, todėl motociklas *buksuoja*.

Su dukters Dijanos vaikais, savo anūkais. Dabar jie jau suaugę, dirba.

Apie renginius trumpai

Vasario 24 d. Tauragnų muzikantai, artistai ir prijauciantieji šventė Užgavėnės Utenoje

Tęsiame rubriką „Iš pageltusių spaudos puslapių“

„Utenis“ 1989 m. kovo 30 d.

Trinkūnai – fermos šeimininkai

Bajoruose Trinkūnų sodyboje stovi MTZ-80 traktorius ir sunkvežimis. Ne šiaip čia jie palikti ir pamiršti. Trinkūnai sunkvežimį ir traktorių išsinuomojo iš T. Tilvyčio kolūkio. Per metus ūkiui už traktorių atlygins 750, už sunkvežimį – 970 rublių.

Išsinuomoti šią techniką Trinkūnai nusprendė tada, kai su ūkiu sutarė, jog jų šeima savo žinion ima visą Sirvydžių kiaulių fermą. Joje 700 peniukšlių. Reikia ne tik pašerti, bet ir pašarus atsivežti, srutas išgabenti, kitus darbus padaryti. Jei prašys, kad kolūkis atsiųstų ką nors kitą su technika padėti, veltui nedirbs, teks atskaičiuoti iš fermos sąskaitos.

Šitaip samprotavo šeimos galva Antanas Trinkūnas. Jis anksčiau kolūkyje vairavo pienovežį. Dabar su šia mašina, jei ne jis pats, tai žentas Algimantas Jackūnas iš Utenos kiaulėms atgabena išrūgų. Trinkūnai fermoje triūsia darbo nesirinkdami, tačiau visų pirma ten, kur geriausiai išmano. Štai sūnus Saulius, baigęs Švenčionėlių profesinę technikos mokyklą, sugeba pataisyti ir prižiūrėti elektros įrengimus, o kai reikia, tai imasi ir kito darbo, nes motina viena ne tik kad nesusėdės, bet ir nepajėgs viena kiaulių pašerti, tvarto išvalyti. Janė Trinkūnienė pora metų dirbo fermos vedėja, žino, kaip reikia šeimininkauti. Todėl ir dabar ji ant savo pečių užsikrovusi didžiausią rūpesčių našta – ir kiaules šeria, ir kai kurių jų suserga, gydo, ir visas išlaidas skaičiuoja, ir tvarka fermoje rūpinasi.

Jau trečias mėnuo baigiasi, kai Trinkūnai kiaulių fermoje šeimininkauja. Neseniai mėsos kombinatui atidavė pusšimtį bekonų. Pajamos pasipildė ne vienu tūkstančiu rublių. Tačiau tvartą tuščių neapsimoka laikyti, nes už pastatus kolūkiui kas mėnesį reikia mokėti po 165 rublius. Trinkūnai nuvažiavo į Kuk-

tiškių tarpkolūkinę gyvulininkystės įmonę ir ten nusipirko paršų. Tad vėl garduose tuščios vietos nėra. Iš viso numatyta, kad šiemet realizuos ne mažiau kaip 120 tonų kiaulienos.

Visus pašarus duoda kolūkis. Tačiau dabar visiškai kitaip, negu anksčiau, kai ferma priklausė vien kolūkiui. Trinkūnai pašarus ima, bet patys skaičiuoja, kiek jų sunaudojo, žiūri, kad tik su mažesnėmis sąnaudomis būtų galima išsiversti. Tad ir pašarų reikia mažiau. Bet kiaulių priesvoriai nemažesni.

Antanas Trinkūnas kalbėjo, kad neapsimokėtų, jei jie nesistengtų viską daryti patys. Pavyzdžiui, įsigijo metalo suvirinimo aparatą. Be jo apsiėjo anksčiau, bet kai išsinuomojo fermą, nenorint pagalbininkų kviesti iš šalies, toks prietaisas tiesiog būtinas, nes atsiranda visokių mechanizmų remonto. Bet išlaidų vis tiek susidaro gana daug, nes kolūkis skaičiuoja mokesčius ne tik už pastatus, bet ir visus įrengimus, mašinas, kuriomis Trinkūnai naudojasi. Net už artozinį gręžinį, iš kurio į fermą patenka vanduo, kas mėnesį imama po 99 rublius.

Sunku dabar pasakyti, kaip Trinkūnams klostysis toliau, ar jų visa šeima gaus tiek pelno, kiek tikisi, ar nusivils?

D. Čepukas

Liepos 6 d.

Išpūdinga dovana

Tauragnų kolūkio vadovai, profsąjungos organizacija, sumanę paskatinti saviveiklos entuziastus, šiam gražiam pulkeliui (iš 24 žmonių grupės – 14 saviveiklininkų) pasiūlė dešimties dienų kelionę į Lenkijos liaudies respubliką ir Karpatas. Pabuvota aukštikalnėse įsikūrusiuose Kosovo ir Jeremčios miestuose, važiuota aukščiausiųjų kalnų keliais, aplankyti Ivano-Frankovskio miesto meno bei kultūros paminklai.

Lenkijoje ekskursantai apžiūrėjo Krokuvą, Vavelio miestą, kur palaidoti kilmingieji Lietuvos ir Lenkijos žmonės, apžiūrėjo istorijos bei kultūros paminklus. Sukrečiantį išpūdį patyrė Osvencimos koncentracijos stovykloje-muziejuje.

Ši paskata – savotiška dovana ilgai išliks atmintyje veterinarijos gydytojui Alvydui Danauskui, ambulatorijos darbuotojai Irenai Eidžiulienei, pardavėjai Stasei Belopetravičienei, mokytojai Apolonijai Marčiulionienei bei kitiems saviveiklos mėgėjams.

B. Juozytė

Liepos 11 d.**Žmogus – ne geležinis (ištrauka)**

Šienapjūtė Tauragnų kolūkyje jau baigiasi. Betgi dar ši mėnesį prasidės rugiapjūtė. Technikos turima, tačiau jai valdyti žmonių mažoka. Dirba kas tik gali. Štai mechanizatorius Stasys Budreika. Vyras dar jaunas, ketvirtą dešimtį metų pradėjęs, bet mechanizatoriumi dirba septynioliktį metų. Savo traktorių pastatė mechaninių dirbtuvių kieme ir nežino, ar gydytoja beleis jį vairuoti.

– Neseniai trejetą savaitių gydė ligoninėje. Įtaria, kad susirgau vibracine liga. Po kiek laiko važiuosiu pas Vilniaus medikus, kurie ir nuspręs, koks man darbas betinka, – kalbėjo Stasys Budreika.

Jis pasakojo, kad anksčiau visokius darbus dirbo, ir su chemikalais, ir amoniako vandenių dirvas tręšė ir sėjo. Poilsio dienų retai kada buvo. Tik pastaraisiais metais geriau. Tačiau liga ėmė reikštis – naktimis tirpsta rankos.

– Dabar remontuoju techniką. Sutvarkysiu kombainą ir, kai reikės, pjausiu javus. Ką gi aš kita veiksiu? Juk kolūkyje gyvenu, tai jame ir dirbti reikia. Gyvulių laikome, reikės ganyklos, šieno... tai ir nutariau dar su kombainu padirbėti, – toliau kalbėjo Stasys Budreika.

Visą laiką buvo giriamas mechanizatorius Jonas Kairionis, kuris ilgą laiką dirbo be kassavaitinių poilsio dienų, neskaičiuodamas darbo valandų. Ne vienerius metus vasaromis jis pats prisipjaudavo žolės ir ją su traktoriumi nugabendavo į Tauragų, Sėlos, Pilkenių gyvulių fermas. „Geras mechanizatorius“, taip apie jį atsiliepiama. Deja, jau buvęs. Gydytojai pripažino vibracinę ligą, ir dabar Jonas Kairionis tik savo namuose dirbinėja.

O jeigu gerokai anksčiau tas vadinamasis rizikos faktorius būtų nealinės sveikatos? Tikriausiai Jonui Kairioniui nereikėję pasitraukti iš ūkio mechanizatorių kolektyvo. Betgi svarbiau buvo, kad nenuilstamai dirbama.

Štai anksčiau su nuodingais chemikalais laukuose dirbo T. Tilvyčio kolūkio mechanizatorius Valentinas Andrisevičius. Dabar gydytojai jam neleidžia dirbti šio darbo, nes labai pakenktų sveikatai. O kiek dar mechanizatorių kasmet nepasitikrina savo sveikatos? Teko kalbėtis su T. Tilvyčio mechanizatoriumi Vidmantu Kuliu. Jis antri metai dirba su nuodingais chemikalais. Tą dieną, kai kalbėjomės, jis ruošėsi važiuoti į laukus purkšti chemikalais bulvių nuo maro. Vidmantas Kulys sakė, kad dar šiemet padirbės, o paskui nebesutiks turėti reikalų su pesticidais. Laikraščiuose skaitė jis, kad mechanizatoriams, dirbantiems su nuodingais chemikalais, skiriama papildomai 12 dienų atostogų. Apie tai užsiminęs kolūkio kontoroje, bet paaiškinę, kad nieko nežina.

Kalbėjomės apie daugelį metų dirbantį mechanizatorių Petrą Čyžą. Sunku pasakyti, kiek jis šimtų tonų laukuose išlaistė amoniako vandens betręšdamas dirvas. Dabar vyrai skauda kojas, kankina dusulys, reikia gydytis.

Šitokią sąrašą žmonių galima tęsti dar ilgai. Vien tų mechanizatorių, kurie nuo ilgamečio, be tinkamo režimo, darbo susirgo vibracine liga, susidarytų netrumpas sąrašas. Visa tai liudija, kad žmogaus sauga buvo mažai rūpinamasi. Jo darbingumo prailginimo reikalai pasilikdavo popieriuose. Ar pagaliau padarysime iš tokios situacijos tinkamas išvadas?

D. Čepukas

AKTUALU(Informacija iš www.tauragnai.eu)**KOMPENSACIJOS DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO**

Norėdami, kad 2019 m. Jums būtų taikoma kompensacija, turite pateikti prašymą kompensacijoms už komunalinių atliekų tvarkymą gauti. Utenos rajono savivaldybės taryba yra patvirtinusi kompensacijų taikymo už komunalinių atliekų tvarkymą tvarkos

aprašą ir nustačiusi tokias kompensacijas:

Sumažinti 50 proc. pastoviosios įmokos dalį už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą gyvenamosios paskirties objektuose – socialinės pašalpos gavėjams, daugiavaikėms šeimoms, nekilnojamo turto savininkams, turintiems nekilnojamojo turto Mockėnų kaime, Utenos rajone.

Sumažinti 20 proc. pastoviosios įmokos dalį – gyvenamosios paskirties objekto savininkui, vienam deklaravusiam gyvenamąją vietą tame objekte.

Kompensuoti 100 proc. pastoviosios įmokos dalį už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą religinės paskirties objektuose.

Dėl kompensacijų prašome kreiptis į seniūniją.

Parama asbestinių stogų dangos keitimui (2019 m.)

Paraiškų priėmimas nuo 2019-04-01 iki 2019-05-31.

Pagal veiklos sritį remiama tokia veikla: kaimo vietovėje esančio gyvenamojo namo, priklausančio fiziniam asmeniui, visos asbestinės stogo dangos pakeitimas.

Paramos gali kreiptis kaimo gyventojai, kurie yra ne jaunesni kaip 18 metų. Paramos paraišką gali teikti ir tie pareiškėjai, kurie yra nebaigę įgyvendinti projekto pagal kitas KPP priemones, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip.

Parama gyvulių augintojams

Jau nuo kovo 4 dienos Žemės ūkio ministerija kviečia šalies smulkiuosius kiaulių augintojus teikti paraiškas valstybės paramai gauti.

Parama įsigyjant ūkinius gyvūnus (išskyrus kiaules) skiriama asmenims, kurie 2018 metais nuo spalio 16 dienos ir (arba) 2019 metais iki paraiškos pateikimo dienos laikė nuo 1 iki 100 kiaulių ir visas jas paskerdė, sunaikino arba jos nugaišo dėl afrikinio kiaulių maro.

Pareiškėjai turi įsipareigoti ketverius metus nuo pagalbos skyrimo dienos nelaikyti kiaulių ir auginti kitų rūšių ūkinius gyvūnus.

Pareiškėjams atlyginama iki 90 proc., bet ne daugiau kaip 2 tūkst. Eur vienam pareiškėjui, ūkinių gyvūnų (išskyrus kiaules) įsigijimo išlaidų. Parama galima pasinaudoti keturiais etapais, neviršijant bendros 2 tūkst. Eur paramos sumos. Atkreiptinas dėmesys, kad paraiškas pateikti galės ir tie kiaulių laikytojai, kurie tiesiog nusprendė ar dar nuspręš atsisakyti trejus metus auginti kiaules. Paramą galės gauti asmenys, kurie 2019 m. sausio mėnesį laikė nuo 1 iki 100 kiaulių ir laikotarpiu nuo 2019 m. sausio 1 d. iki paraiškos pateikimo

dienos visas jas yra paskerdę ar nugaišinę. Sąlygas atitinkantiems pareiškėjams bus mokama 100 Eur išmoka už kiekvieną paskerstą kiaulę. Nusprendusiems kiaulių laikymo neatsisakyti, Žemės ūkio ministerija rekomenduoja pasinaudoti iki 900 Eur siekiančia parama. Ji skirta iki paraiškos pateikimo dienos laikiusiems nuo 1 iki 100 kiaulių. Už šias lėšas bus kompensuojamos biologinio saugumo reikalavimų įgyvendinimui užtikrinti reikalingų priemonių įsigijimo išlaidos. Paraiškos ir kiti privalomi pateikti dokumentai renkami savivaldybėse pagal fizinio asmens gyvenamąją vietą arba juridinio asmens buveinės adresą nuo š. m. kovo 4 d. iki balandžio 30 d.

Dėl planuojamo nemokamo asbesto atliekų surinkimo

Kviečiame gyventojus, norinčius, kad asbesto atliekos būtų paimitos (Utenos r. teritorijoje), **kreiptis iki kovo 4 d.** į Aplinkos apsaugos skyrių tel. 8 389 43520 arba el. p. aplinkosauga@utena.lt. Registruojantis reikia nurodyti asmens vardą, pavardę, atliekų paėmimo vietą, preliminarų kiekį, kontaktus.

**Net jei jūs tinkate,
tai dar nereiškia,
kad jūs savo vietoje!**

Pamąstymui (iš interneto)

ATA Seniūnijoje

Sausio mėn. mirė

VALERIJA TUMĖNIENĖ, 89 m., Pilkėnių k.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos

Dainiaus Atkočiūno, Žymanto Trimonio, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Trimonienė

Spausdino Utenos spaustuvė